

PIJARSKIE SZKOŁY W WARSZAWIE
im. ks. ONUFREGO KOPCZYŃSKIEGO
Szkoła Podstawowa i Gimnazjum
Fundacja Krąg Przyjaciół Dziecka im. św. Józefa Kalasancjusza

ul. Gwintowa 3, 00-704 Warszawa

www.warszawa.pijarzy.pl

e-mail: sp.pijarski.konkurs@gmail.com

gim.pijarski.konkurs@gmail.com

VII Ogólnopolski Pijarski Konkurs Gramatyczny
im. ks. Onufrego Kopczyńskiego
test finałowy
GIMNAZJUM

GODŁO UCZESTNIKA:

Droga Uczennico! Drogi Uczniu!

Masz przed sobą test sprawdzający wiedzę z zakresu nauki o języku.

Powyżej wpisz godło uczestnika otrzymane od przedstawiciela komisji konkursowej.

Pracując, uważnie czytaj polecenia. Zwróć uwagę na fakt, że dla każdego pytania prawidłowa jest co najmniej jedna dobra odpowiedź.

Prawidłowe odpowiedzi zaznaczaj za pomocą znaku X. Jeśli się pomylisz, otocz kółkiem nieprawidłową odpowiedź i zaznacz właściwą lub właściwe.

Na wykonanie wszystkich zadań masz 60 minut. Powodzenia!

1. Do grona słynnych polskich językoznawców nie należy:

- a) Jerzy Bralczyk
- b) Jan Miodek
- c) Andrzej Markowski
- d) Krystyna Prońko

2. Które z poniższych stwierdzeń są prawidłowe?

- a) Zakres wyrazu książka jest szerszy niż zakres wyrazu powieść.
- b) Zakres wyrazu powieść jest węższy niż zakres wyrazu książka.
- c) Zakres wyrazu książka jest węższy niż zakres wyrazu powieść.
- d) Zakres wyrazu powieść jest szerszy niż zakres wyrazu książka.

3. Która z informacji nie dotyczy najpopularniejszej w Polsce gwary podhalańskiej?

- a) akcent na pierwszej sylabie (*nie widzem* zamiast *nie widzę*)
- b) mazurzenie (*jesce, zona* zamiast *jeszcze, żona*)
- c) zamiana *k* w *ch* (*niek* zamiast *niech*)
- d) częsta zmiana samogłosek *a* w *o*, *e* w *y* (*mom, wiy* zamiast *mam, wiem*)
- e) specyficzne słownictwo (*watra, kurniawa, siklawa* zamiast *ognisko, zadymka, wodospad*)
- f) gramatyka różniąca się diametralnie od gramatyki języka ogólnonarodowego

4. Zaznacz tytuły utworów, przy których pisaniu, autor zastosował archaizację.

- a) „Krzyżacy” autorstwa Henryka Sienkiewicza
- b) „Żywot człowieka poczciwego” autorstwa Mikołaja Reja
- c) „Na zdrowie” Jana Kochanowskiego

5. **Słowo lub konstrukcja słowna, której celem jest wyrażenie mocnej treści za pomocą delikatniejszej formy to:**
- homonim
 - eufemizm
 - antonim
 - brutalizm
6. **Dom symbolizuje bezpieczeństwo, trwałość, schronienie, twierdzą, mieszkanie, własny kąt. Powyższe zdanie odnajdziemy w:**
- Słowniku języka polskiego* Lidii Drabik i Elżbiety Sobol
 - Wielkim słowniku poprawnej polszczyzny* Andrzeja Markowskiego
 - Wielkim słowniku frazeologicznym* Elżbiety Sobol, Anny Kłosińskiej i Anny Stankiewicz
 - Słowniku symboli* Władysława Kopalińskiego
7. **Rzeczowniki krewny, myśliwy, znajomy odmieniają się wg:**
- deklinacji rzeczownikowej
 - deklinacji przymiotnikowej
 - koniugacji
8. **Szereg, w którym wszystkie wyrazy są odmienne, to:**
- wesoły, wesołość, wesoło
 - czytałem, czytelny, czy
 - droga, drożyna, daleko
 - pisanie, pismo, napis
9. **W zdaniu *Nieznajomość prawa nie usprawiedliwia* wyrazy występują w kolejności:**
- przymiotnik, rzeczownik, spójnik, czasownik
 - czasownik, rzeczownik, partykuła, czasownik
 - rzeczownik, rzeczownik, przyimek, czasownik
 - rzeczownik, rzeczownik, partykuła, czasownik
10. **Które zdania zawierają błąd ortograficzny?**
- Onufry Kopczyński większość życia spędził w Mazowieckiem.
 - Onufry Kopczyński większość życia spędził w mazowieckiem.
 - Onufry Kopczyński większość życia spędził w województwie mazowieckim.
 - Onufry Kopczyński większość życia spędził w województwie Mazowieckim.
11. **Prawidłowa wymowa rzeczownika *rybołówstwo* brzmi:**
- [rybołustfo]
 - [rybołufstfo]
 - [rybołufstwo]
12. **Gąsienica, lekki, spaghetti, Europa, stewardessa to wyrazy, które Polacy bardzo często wymawiają z błędem. Zaznacz ten punkt, w którym zapisano poprawną wymowę wszystkich tych wyrazów.**
- [gąsiennica], [lekki], [spageti], [e-uropa], [stiuardesa]
 - [gąsienica], [letki], [szpagetti], [ełropa], [stewardessa]
 - [gąsienica], [lekki], [spagetti], [e-uropa], [stiuardessa]
 - [gąsienica], [lekki], [spagetti], [ełropa], [stiuardessa]

13. Do grupy głosek ustnych należą m.in.:

- a) n, ą, m
- b) t, s, k, f, p, e
- c) u, b, i, u, d
- d) w, a, o, g
- e) ę, ń

14. Mam także wielu przyjaciół. W tym zdaniu dochodzi do następujących zjawisk fonetycznych:

- a) upodobnienie wsteczne
- b) upodobnienie postępowe
- c) ubezdźwięcznienie
- d) udźwięcznienie
- e) utrata dźwięczności na końcu wyrazu

15. Prześledźmy proces powstawania głoski. Wydostające się z płuc powietrze wędruje do krtani, gdzie znajdują się więzadła głosowe. Zaznacz prawidłowe informacje dotyczące ich funkcji.

- a) Gdy są zsunięte, powstaje głoska dźwięczna.
- b) Gdy są zsunięte, powstaje głoska bezdźwięczna.
- c) Gdy są rozsunięte, powstaje głoska bezdźwięczna.
- d) Gdy są rozsunięte, powstaje głoska dźwięczna.

16. Zaznacz prawidłowe informacje dotyczące funkcji języka w procesie powstawania głosek.

- a) Kiedy środek języka jest podniesiony i dotyka podniebienia twardego, powstaje głoska twarda.
- b) Kiedy środek języka jest podniesiony i dotyka podniebienia twardego, powstaje głoska miękka.
- c) Kiedy środek języka nie dotyka podniebienia twardego, powstaje głoska twarda.
- d) Kiedy środek języka nie dotyka podniebienia twardego, powstaje głoska miękka.

17. Zaznacz prawidłowe informacje dotyczące intonacji w języku polskim.

- a) Intonacja ma charakter logiczny i emocjonalny.
- b) Intonacja pozwala na odróżnienie zdań oznajmujących, pytających i wykrzyknikowych.
- c) Intonacja w zdaniach oznajmujących jest wznosząco-opadająca.
- d) Intonacja w zdaniach pytających jest wznosząca.
- e) Intonacja w zdaniach wykrzyknikowych jest opadająca.

UWAGA! Zadania 18. – 21. dotyczą poniższego zdania:

Niezwykle utalentowanej reżyserce przybyło ciekawych propozycji zawodowych po otrzymaniu prestiżowej nagrody na festiwalu filmowym w Berlinie za film będący ekranizacją wzbudzającej kontrowersje powieści kryminalnej.

18. Podmiot stanowi człon:

- a) reżyserce
- b) nagrody
- c) propozycji
- d) powieści

19. Podmiot określają:

- a) dwie przydawki
- b) trzy przydawki
- c) cztery przydawki

20. Człon w Berlinie pełni funkcję:

- a) okolicznika
- b) przydawki
- c) dopełnienia

21. Człon za film pełni funkcję:

- a) okolicznika
- b) przydawki
- c) dopełnienia

22. W 2016 roku przy pomocy znajdującego się w Chile teleskopu dokonano historycznego odkrycia siedmiu podobnych do Ziemi planet usytuowanych w gwiazdozbiornie Wodnika. Podmiot stanowi człon:

- a) teleskopu
- b) Ziemi
- c) odkrycia
- d) planet
- e) żadna z odpowiedzi nie jest poprawna

23. Powiedziałem koledze, że, chcąc strzelić gola, niechcący trafiłem w okno sąsiadów i stłukłem szybę. Zaznacz prawidłowe informacje dotyczące analizy tego zdania. Cyfry podane w podpunktach oznaczają numery zdań składowych.

- a) 1 - zdanie główne
- b) 2a, 2b - zdanie podrzędnie dopełnieniowe do 1
- c) 2 - imiesłowy równoważnik zdania do 1
- d) 3 - imiesłowy równoważnik zdania do 2
- e) 4 - zdanie współrzędne łączne do 2

24. Przydawka należy do grupy podmiotu, ale jako typowe określenie rzeczownika może również pojawić się przy dopełnieniu oraz orzeczniku, a także jako określenie okolicznika mającego formę tzw. wyrażenia przyimkowego.

- a) Powyższe zdanie jest prawdziwe.
- b) Powyższe zdanie jest fałszywe.

UWAGA! Zadania 25. – 28. dotyczą poniższego zdania:

Chociaż Magda podzielała poglądy koleżanek, ich postanowienie zdziwiło ją, gdyż miało być wyłamaniem się z rygorów życia szkolnego, którym pragnęła aż do końca sprostać.

25. Wypowiedzeniem nadrzędnym jest zdanie składowe nr:

- a) 1.
- b) 2.
- c) 3.

26. Zdanie składowe nr 1 to:

- a) zdanie podrzędne okolicznikowe przyczyny
- b) zdanie podrzędne okolicznikowe przyzwolenia
- c) zdanie podrzędne okolicznikowe sposobu
- d) zdanie nadrzędne

27. Zdanie składowe nr 4 to:

- a) zdanie dopełnieniowe
- b) zdanie okolicznikowe przyczyny
- c) zdanie orzecznikowe
- d) żadna z powyższych odpowiedzi nie jest prawidłowa

28. W powyższym wypowiedzeniu występują:

- a) dwa zdania podrzędnie okolicznikowe
- b) trzy zdania podrzędnie okolicznikowe
- c) żadna z powyższych odpowiedzi nie jest prawidłowa

29. Rozstrzygnij kwestię poprawności interpunkcyjnej przytoczonego zdania, zaznaczając poprawne pod tym względem wypowiedzenie.

- a) Pierwszy powojenny film polski dotyczył kwestii okupacyjnych.
- b) Pierwszy, powojenny film polski dotyczył kwestii okupacyjnych.

30. Zdanie podrzędne podmiotowe, odpowiadające na pytania podmiotu *kto? co?*:

- a) uzupełnia podmiot zdania nadrzędnego
- b) zastępuje niewyrażony podmiot zdania nadrzędnego
- c) stanowi orzecznik zdania nadrzędnego

31. Równoważnika zdania z imiesłowem przysłówkowym uprzednim używamy wtedy, gdy imiesłów mówi o czynności wcześniejszej (uprzedniej) niż:

- a) czynność, którą wyraża orzeczenie zdania nadrzędnego
- b) czynność, którą wyraża orzeczenie zdania podrzędnego
- c) czynność, którą wyraża orzeczenie zdania poprzedzającego wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania

32. Powstały od słowa *program* neologizm *programista* należy do grupy neologizmów:

- a) frazeologicznych
- b) znaczeniowych
- c) słowotwórczych

33. Która z form określających mieszkańca Zakopanego jest poprawna?

- a) Zakopianin
- b) Zakopiańczyk
- c) zakopianin
- d) zakopiańczyk

34. Która wersja notatki poprzedzającej pracę magisterską jest prawidłowa pod względem ortograficznym?

- a) Praca napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Stanisława Grabiasa.
- b) Praca napisana pod kierunkiem prof dr hab Stanisława Grabiasa.
- c) Praca napisana pod kierunkiem prof. dr. hab. Stanisława Grabiasa.

35. PAN, LOT, NBP, AGD, PKO. Wymienione skrótowce to:

- a) literowiec, głoskowiec, literowiec, skrótowiec mieszany, głoskowiec
- b) głoskowiec, głoskowiec, literowiec, literowiec, literowiec
- c) głoskowiec, literowiec, literowiec, głoskowiec, literowiec
- d) skrótowiec mieszany, literowiec, głoskowiec, sylabowiec, literowiec

36. W środę czy we środę? Która forma jest poprawna?

- a) pierwsza
- b) druga

37. Czasowniki w trybie rozkazującym na ogół nie mają formy 1. osoby liczby pojedynczej. Przytoczone zdanie zawiera błąd:

- a) ortograficzny
- b) stylistyczny
- c) fleksyjny
- d) leksykalny
- e) rzeczowy

38. Które z poniższych stwierdzeń dotyczących pisowni małą i wielką literą są błędne?

- a) Nazwy obrzędów, zabaw, zwyczajów piszemy wielką literą.
- b) Tytuły naukowe i zawodowe piszemy wielką literą.
- c) Nazwy członków narodów piszemy wielką literą.
- d) Nazwy świąt i dni świątecznych piszemy wielką literą.

39. Które ze zdań są zapisane prawidłowo?

- a) Ta książka, nie gniewaj się – jest wyjątkowo nudna.
- b) Ta książka – nie gniewaj się, jest wyjątkowo nudna.
- c) Ta książka – nie gniewaj się – jest wyjątkowo nudna.
- d) Ta książka, nie gniewaj się, jest wyjątkowo nudna.

40. Które z formuł powitalnych są poprawnie zredagowane?

- a) Szanowny Panie! Miło nam Pana powiadomić...
- b) Szanowny Panie, miło nam Pana powiadomić...
- c) Szanowny Panie, Miło nam Pana powiadomić...
- d) Szanowny Panie Miło nam Pana powiadomić...

41. Nie stawiamy kropki:

- a) na końcu zdań oznajmujących
- b) po tytułach artykułów w gazetach
- c) na karcie tytułowej po tytule książki
- d) na końcu równoważników zdań

42. Prawidłowa forma celownika nazwy naszego państwa to:

- a) Rzeczpospolitej Polsce
- b) Rzeczpospolitej Polskiej
- c) Rzeczpospolitą Polską

43. Które z poniższych zdań zawiera więcej niż jeden błąd językowy?

- 1) *Jedząc pomarańcza, wyszukiwałam najbardziej optymalne rozwiązanie.*
- 2) *Był to ciężki orzech do zgryzienia, ponieważ ilość błędów językowych była ogromna.*
- 3) *Postanowiłam pójść po najmniejszej linii oporu i zakończyć sprawę w dniu dzisiejszym.*
- 4) *Irytowało mnie to, że nie poświęciłam na to miesiąca czasu, ale jego większą połowę.*

- a) 1.
- b) 2.
- c) 3.
- d) 4.

44. Zaznacz błędne informacje o Onufrym Kopczyńskim.

- a) Urodził się w 1735 roku.
- b) Urodził się w Czerniejowie.
- c) Na chrzcie otrzymał imię Andrzej.
- d) W wieku 18 lat wstąpił do zakonu pijarów.

45. Onufry Kopczyński zmarł:

- a) 200 lat temu
- b) 201 lat temu
- c) 205 lat temu

46. Swoją pracę dydaktyczną Onufry Kopczyński rozpoczął, wykładając w szkołach pijarskich w:

- a) Radomiu
- b) Piotrkowie
- c) Podolińcu
- d) Rzeszowie
- e) Złoczowie

47. Tytuł pierwszej książki o gramatyce języka polskiego autorstwa Onufrego Kopczyńskiego brzmi:

- a) „Gramatyka dla szkół narodowych”
- b) „Gramatyka dla szkół powiatowych”
- c) „Gramatyka dla szkół męskich”

48. Onufry Kopczyński pisał wiersze w języku:

- a) francuskim
- b) rosyjskim
- c) polskim
- d) łacińskim

Brudnopis (nie podlega ocenie)